

HAS-DER'in sempozyumunda "cinsellik" irdelendi

Halk Sanatları Derneği (HAS-DER)'in gelecek yıl halkbilim sempozyumunda bu yıl "cinsellik" irdelendi. Sempozyumda halk bilim uzmanları ve araştırmacı-yazarlar, Afrodit kültüründen büyülere, mitolojilerden efsanelere, evlenme ve boşanmalarla günlük alışkanlıklara kadar bir dizi örnekle konuyu ilk çağlardan günümüze kadar taşıdı.

Atatürk Kültür Merkezi'nde önceki akşam yapılan 24'üncü Halkbilim Sempozyumu'na konuşmacı olarak araştırmacı-yazarlar Ahmet Erdengiz, Nazım Beratlı, Neriman Cahit ve Tuncer Bağışkan katıldı. HAS-DER Başkanı Kani Kanol'un yönettiği sempozyumu bir süre Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Canan Öztoprak da izledi.

Afrodit'in laneti...

"Gezginlerin, tarihçilerin ve belgelerin ışığında Kıbrıs kadınlarının namusu ya da Afrodit'in laneti" konulu bildirisinden kesitler sunan Ahmet Erdengiz, Kıbrıs'ın Afrodit'e sahip olmasının bir mezyet mi yoksa lanet mi olduğuna uzun zaman karar veremediğini, ancak uzun yıllar kapsayan araştırmaları sonucunda "lanet" olduğuna karar verdiğini anlattı.

Dünyanın başka hiçbir yerindeki kadınların namusunun bir tanrıça yüzünden Kıbrıs'taki kadınlar kadar sorgulanmadığını ve bir tanrıça yüzünden fahişe damgası yemediğini ifade eden Erdengiz, dünyanın Kıbrıslı kadınlara bakış açısının Afrodit'ten sonra fazla bir değişime uğramadan devam ettiğini söyledi.

Afrodit'in tarihi sürecini anlatarak, hakkında yazılanlara örnekler veren Erdengiz, Afrodit Tapınağı'nda kutsal fahişeler tarafından kullanılan ve Lefkoşa müzesinde sergilenen Kutsal Koltuk Taşı benzerlerinin bakire Meryem için kullanıldığını, Katolikler tarafından şaşkınlıkla izlenmiş olduğunu söyledi.

Erdengiz, adanın Bizans döneminde "şehvet adası" olarak nam saldıığını ve Katolik kilisesinin tüm engelleme gayretlerine rağmen adanın güzel şarabı ve şehvetli kadınlarıyla

anılmasına engel olanamadığını ifade etti.

Yüzyıllar boyunca Kıbrıs halkının bakirelerin iblislerden yaptığı çocuklardan oluştuğuna ve kızların çeyiz yapabilmek için para karşılığında denizcilerle birlikte olduğuna inanıldığını anlatan, yazarlardan konuyla ilgili alıntılar yapan Erdengiz, 15'inci yüzyılda yayınlanan gemcinin el kitabında Kıbrıs konusunda "kadınlar kendilerini sunmaktan kaçmazlar" ibaresinin yer aldığını anlattı.

Erdengiz, Cezayir'de de kızların denizcilerle çeyiz parası için birlikte olduğunu ve evlenene kadar kazandıkları paraları altın yaparak boyunlarına astıklarını söyledi ve bunu halk arasında "bendo" olarak bilinen takrya benzetti.

Aşk ve şarap paradigmasına devam

Nazım Beratlı ise, "Afrodit'ten Teodora'ya Kıbrıs Cinsellik" başlıklı konuşmasında, Tanrıçası Afrodit olan bir adada cinselliğin öne çıkmasının yadırganmaması gerektiğini belirtti.

Afrodit'in Katolik ahlakında deşjetle anılmasının yanında, aşk tanrıçası olarak tarihteki yerini aldığını dile getiren Beratlı, birçok tarihçi gibi kendisinin de Afrodit'i "tatlı bir aşıfta" olarak betimleyebileceğini söyledi.

Tarihte Afrodit'e ilgili çeşitli mitolojiler olduğunu hatırlatarak, mersin ağacının, sarı papatyaların ve tarlalarda çıkan gelinciklerin bu efsanelerde yer aldığını anlatan Beratlı, çeşitli mitolojilerden örnekler verdi.

Beratlı, dağlardaki kaz çobanı Paris'in, tanrı Zeus huzurunda Hera, Athena ve Afrodit arasında en güzel kadını seçmesi söylendiğinde, vaad edilen güç, akıl ve buman gibi nitelikleri arkada bırakarak "beni seçersen bu geceyi en güzel kadınla geçirme şansına sahip olacaksın" diyen Afrodit'i seçmesini bu mitolojilere örnek gösterdi.

Beratlı, ilk çağların en ünlü kadın şairi, lezbiyen Safo'nun Afrodit'e aşk olduğuna dair söylentilere dikkat çekerek, hem kadınların hem erkeklerin aynı tanrıçaya aşık olmasının cinselliğe vurgu yapması bakımından önemine işaret etti.